

Aanvullend Ecologisch Onderzoek

Ericastraat 12-16 Baarn

m.b.t. vleermuizen – tussentijdse versie aug. 2021

Colofon

Titel	Aanvullend Ecologisch Onderzoek
Subtitel	Ericastraat 12-16 Baarn
Status rapport	Tussentijdse versie augustus 2021
Projectnummer	21A001
Datum uitgave	Augustus 2021
Samengesteld door	Andrea Grim, adviseur Watersnip Advies John van Gemeren, senior adviseur Watersnip Advies
Foto's	Watersnip Advies
Naam en adres opdrachtgever	Plannen-makers Europalaan 500, 3526 KS Utrecht
Contactpersoon opdrachtgever	Chris Vaartjes

Alle auteursrechten ten aanzien van dit rapport worden uitdrukkelijk voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van Watersnip Advies, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	2
2	LOCATIEBESCHRIJVING	4
3	WETTELIJK KADER	8
3.1	Europese richtlijnen	8
3.2	Landelijk natuurbeleid- en wetgeving.....	8
3.2.1	<i>Wet Natuurbescherming 2017 (Wnb)</i>	8
4	METHODE EN MATERIALEN	11
4.1	Methode.....	12
5	RESULTATEN.....	14
5.1	Avondbezoek 1: 7 mei 2021	15
5.2	Avondbezoek 2 7 juni 2021	16
5.3	Ochtendbezoek 3 14 juni 2021	17
5.4	Avondbezoek 4 24 augustus 2021	18
5.5	Veldbezoek 5 20-21 september 2021	20
6	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	21
6.1	Conclusie	21
6.2	Aanbevelingen.....	22
8	BRONNEN.....	24

1 Inleiding

Aan de Ericastraat 12-16 is men voornemens 26 nieuwe woningen te realiseren. Het huidige, leegstaande kantoorpand zal hiervoor afgebroken worden. Hiervoor dient het bestemmingsplan aangepast te worden.

De initiatiefnemer van de voorgenomen plannen dient te verkennen of er mogelijk schadelijke gevolgen zijn voor beschermde natuurwaarden in het plangebied. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen beschermde soorten en beschermde gebieden. In 2020 is het Verkennend Ecologisch Onderzoek uitgevoerd (Oktober 2020). Hierin is aangegeven dat niet kon worden uitgesloten dat het gebouw verblijffuncties voor vleermuizen vervult. Een aanvullend onderzoek naar verblijffuncties is derhalve noodzakelijk. Onderliggend rapport betreft de rapportage van het aanvullend onderzoek naar vleermuizen.

In de maanden mei, juni, augustus en september 2021 hebben deskundige medewerkers van ecologisch adviesbureau Watersnip Advies meerdere veldbezoeken gebracht binnen de voorgeschreven tijdsperioden voor diverse vleermuissoorten. Alle veldbezoeken zijn onder leiding van Andrea Grim door vier dezelfde medewerkers uitgevoerd. De resultaten van deze bezoeken zijn verwerkt tot korte veldverslagen die vervolgens zijn gebruikt als basis voor de beschrijving van de resultaten in hoofdstuk 5.

Er is gewerkt volgens de juridisch erkende Kennisdocumenten van BIJ12 en het Vleermuisprotocol 2021 van de Gegevensautoriteit Natuur.

In deze rapportage wordt beschreven hoe het ecologisch onderzoek is uitgevoerd, wat de bevindingen zijn van dit onderzoek en de daarbij behorende conclusies en aanbevelingen.

Conclusie

Op 17 mei, 7 juni, 14 juni, 24 augustus en (20of21) september is het ecologisch onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd. Het veldbezoek op 14 juni betrof een ochtendbezoek gericht op het vaststellen van invlieglocaties.

Het gebouw heeft een lichte steen. Tegen deze gevels zijn vliegende vleermuizen goed zichtbaar. Er zijn diverse geluidwaarnemingen geweest. In de meeste gevallen zijn er echter géén zichtwaarnemingen geweest, ook niet langs de lichte gevels. De zichtwaarnemingen die wél hebben plaatsgevonden waren waarnemingen van:

- a) één foeragerende Gewone dwergvleermuis boven de vegetatie in de binnentuin;
- b) enkele Gewone dwergvleermuizen vliegend of foeragerend nabij de vegetatie in de tuinen ten noorden van het kantoorgebouw (tussen Dahliastraat en Bremstraat). Dit ligt buiten het plangebied;
- c) en een enkele waarneming ten oosten en westen van het gebouw;
- d) één wegvliegend exemplaar uit een stootvoeg boven het raam aan de zuidwestgevel t.h.v. nr. 16.

Uit alle onderzoeksmomenten is gebleken dat het gebouw één paarverblijfflocatie van de Gewone dwergvleermuis heeft en de vegetatie in de binnentuin een functie heeft als foerageergebied voor Gewone dwergvleermuis. Het betreft echter geen 'essentieel foerageergebied'. In de directe omgeving van het kantoorgebouw is er voldoende alternatief foerageergebied in de vorm van o.a. (grote) bomen, struiken, tuinen, lanen en vegetatie langs watergangen. Buiten het plangebied zijn geluidswaarnemingen gedaan van Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger. Naast deze soorten zijn er geen waarnemingen gedaan van andere vleermuissoorten.

Met de sloop van het kantoorgebouw zal de verbodsbepaling 'Wnb artikel 3.5 Lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen worden overtreden'.

Door de sloop gaat 1 paarverblijf van Gewone dwergvleermuis verloren. Het verbod voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te vernielen wordt overtreden. Een ontheffing of verklaring van geen bedenkingen dient te worden aangevraagd.

Algemene Zorgplicht

Voor planten- en diersoorten geldt in het kader van de Wet Natuurbescherming de algemene zorgplicht. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen kan hebben voor flora en/of fauna, deze handelingen achterwege dient te laten of verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

Indien bomen en struiken verwijderd worden, dient dit bij voorkeur buiten het broedseizoen van vogels te gebeuren, zodat overtreding van de Wet natuurbescherming wordt voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli. De Wnb hanteert echter geen standaard periode voor het broedseizoen; van belang is of een nest bewoond is. Indien een bewoond nest wordt aangetroffen, mogen er geen werkzaamheden uitgevoerd worden die het nest verstoren.

Voor aanvang van werkzaamheden tijdens het broedseizoen dient een terzake kundige een inspectie uit te voeren ten aanzien van eventuele broedende vogels.

Aanbeveling

Uit de bureaustudie is gebleken dat binnen een afstand van één kilometer gierzwaluwen, huismussen en vleermuizen voorkomen. Uit het verkennend ecologisch onderzoek (Welle, Oktober 2020) is gebleken dat de woningen in het plangebied geen functies vervullen voor huismussen en gierzwaluwen.

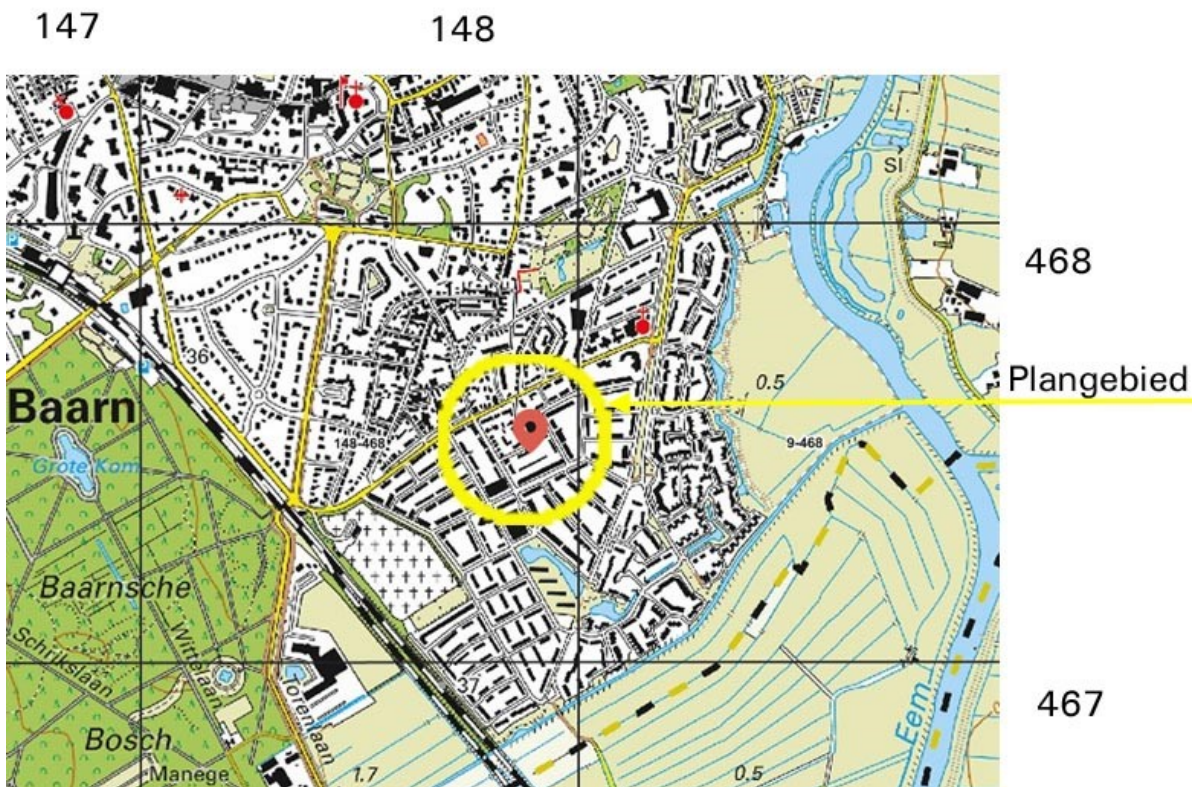
Geadviseerd wordt bij de realisatie van de nieuwe woningen óók maatregelen te treffen die een bijdrage leveren aan het behoud en herstel van biodiversiteit. In de woningen kunnen naast verblijfplaatsen vleermuizen ook verblijfsplaatsen voor gierzwaluwen en huismussen worden ingebouwd. Er zijn tegenwoordig vele interessante mogelijkheden voor het creëren van ruimtes voor vogels en vleermuizen op de markt. Enkele aanbieders zijn: Faunaprojecten.nl, Veldshop.nl, Vivarapro.nl. De website 'Bouwnatuurinclusief' (Bouwnatuurinclusief, 2021) toont diverse mogelijkheden.

2 Locatiebeschrijving

2.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt in de kilometervakken met de Amersfoortse coördinaten: 148, 467. Het betreft een kantoorpand met drie verdiepingen en een plat dak. Aan de noordwestzijde bevindt zich een parkeerplaats, die momenteel overwoekerd is door verschillende plantensoorten, waaronder grassoorten. In het midden van het gebouw bevindt zich een binnentuin. Het plangebied bevindt zich midden in een woonwijk en wordt aan de zuid-, west- en noordzijde begrensd door woningen. Aan de oostzijde van het plangebied bevindt zich een speeltuinvereniging achter een straat met woningen.

Het kantoorpand is in 1995 grondig gerenoveerd. Er heeft onder meer een drukkerij in gevestigd gezeten. Nu staat het pand al zo'n ruim zeven jaar leeg. In 2019 heeft er een flinke brand in het pand gewoed. Een klein deel van het gebouw is hierdoor van binnen volledig vernietigd.

Figuur 1: Ligging plangebied, gele cirkel (Top25NL, 2021)

Figuur 2: Plangebied met nummering voor notatie bevindingen tijdens veldwerk

Figuur 3: Binnentuin links: 24, rechts: 2

Figuur 4: Links: noordzijde 1, rechts: noordzijde 7

Figuur 5: Links: noordzijde 6, rechts westzijde 16

Figuur 6: Links: zuidzijde 17, rechts 19

Figuur 7: Links: oostzijde 21 en 23

2.2 Plannen

De initiatiefnemer is voornemens het kantoorpand te slopen en 26 woningen te realiseren. Het betreft tien hoekwoningen en 16 tussenwoningen. Daarbij zullen 55 parkeerplaatsen gerealiseerd worden.

3 Wettelijk kader

3.1 Europese richtlijnen

Binnen de Europese Unie vormen de Natura2000-gebieden een netwerk van beschermde natuur. Het doel van deze gebieden is het behoud van de biodiversiteit in Europa. Het beschermen van kwetsbare planten en dieren en hun leefgebieden is hierbij het uitgangspunt. Deze richtlijnen zijn in Europa uitgewerkt in de Vogel- en Habitatrichtlijn. In de Nederlandse wetgeving zijn deze geïmplementeerd in de Wet Natuurbescherming. Deze wet is van kracht geworden op 1 januari 2017. (Ministerie van Landbouw, 2021)

3.2 Landelijk natuurbeleid- en wetgeving

3.2.1 Wet Natuurbescherming 2017 (Wnb)

In de Wet Natuurbescherming zijn per 1 januari 2017 drie wetten opgenomen, te weten de *Natuurbeschermingswet*, *Flora- en faunawet* en *Boswet*. (Wet natuurbescherming, 2015)

Natura2000-gebieden

In Nederland zijn gebieden aangewezen als speciale beschermingszones. Deze gebieden vallen onder de Vogelrichtlijn en/of de Habitatrichtlijn en worden aangeduid als Natura2000-gebieden. Voor deze gebieden zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd. Per provincie is het college van Gedeputeerde Staten verantwoordelijk voor het treffen van instandhoudingsmaatregelen en passende maatregelen. Tevens heeft de provincie de bevoegdheid om bijzondere landschappen of bijzondere provinciale natuurgebieden aan te wijzen, mits deze niet reeds onder een Natura2000-gebied vallen.

Activiteiten die mogelijk negatieve gevolgen hebben voor de kwaliteit van de natuurlijke habitats, of die habitats van soorten kunnen verslechteren of een significant verstorend effect zouden kunnen hebben op aangewezen soorten binnen een gebied, zijn vergunning plichtig.

Soorten

De soortenbescherming is bedoeld om in het wild levende planten- en diersoorten te beschermen als er werkzaamheden plaatsvinden in en rond het leefgebied van een soort. In de Wet Natuurbescherming worden drie beschermingsregimes onderscheiden; Europees beschermde soorten vallen onder beschermingsregimes soorten 'Vogelrichtlijn (Wnb-vrl) en beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn' (Wnb-hrl) en nationaal beschermde soorten vallen onder beschermingsregime 'andere soorten' (Wnb- andere soorten).

Werkzaamheden die schade kunnen veroorzaken aan soorten zijn, o.a.; (ver)bouwen, slopen, of wegen aanleggen, water dempen en graven. Voor werkzaamheden die geen schade veroorzaken aan beschermde soorten, hoeft vooraf niets geregeld te worden. Als het echter onmogelijk is om schade aan beschermde soorten te voorkomen, dan moet vooraf bepaald worden of er een vrijstelling geldt of dat er een ontheffing moet worden aangevraagd. De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen.

Wanneer in geval van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting schade ontstaat aan beschermde planten en dieren, is het mogelijk te werken met een goedgekeurde gedragscode die

toepasbaar is voor de geplande activiteiten en de aangetroffen soorten. Indien dit niet het geval is en er schade ontstaat aan beschermde soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd. Ontheffingen worden aangevraagd bij de provincie. De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen. Een ontheffing wordt alleen toegekend als de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar brengen.

Door het nemen van (mitigerende) maatregelen kan een ontheffingsaanvraag in de meeste gevallen voorkomen worden. Deze maatregelen dienen voorafgaande aan de werkzaamheden uitgevoerd te worden om zo de functionaliteit van het plangebied voor de beschermde soort(en) ten allen tijden te behouden. Het gaat daarbij dus om het voorkómen van schade (zie *Figuur 8*).

Deze mitigerende maatregelen dienen opgesteld te worden door of in samenwerking met een ter zake kundige.

Ook het integreren van ecologische maatregelen in onderdelen van het plan met het oog op consolideren van het leefgebied voor populaties kan een ontheffingsaanvraag voorkomen.

Figuur 8: Stappenplan onderzoek Wet natuurbescherming (Stroomschema soortbescherming, 2021)

In het kader van de Wet natuurbescherming zijn alle vogels beschermd. Tijdens het broedseizoen zijn de nesten van alle vogels beschermd en mogen niet verontrust worden. Nesten van sommige vogelsoorten zijn jaarrond beschermd. Ten aanzien van jaarrond beschermde nesten onderscheidt de Wnb vijf categorieën: nesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (1), nesten van koloniebroeders die jaarlijks dezelfde vaste broedplaats hebben (2), nesten van vogels die niet in kolonie

broeden maar wel jaarlijks dezelfde vaste broedplek hebben (3), nesten van vogels die jaarlijks gebruik maken van hetzelfde nest (4) en ten slotte nesten van vogels die geneigd zijn terug te keren naar de broedplek van het vorige jaar, maar wel flexibel genoeg zijn om zich elders te vestigen indien nodig (5). De nesten van de vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd. De nesten van de soorten in categorie (5) zijn jaarrond beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn of als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Algemene zorgplicht (artikel 1.11)

Voor Natura2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten- en diersoorten geldt de algemene zorgplicht. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen kan hebben voor Natura2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en flora en/of fauna, deze handelingen achterwege dient te laten, of verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

4 Methode en materialen

In 2020 is het Verkennend Ecologisch Onderzoek uitgevoerd (Oktober 2020). Hierin is aangegeven dat niet kon worden uitgesloten dat het gebouw verblijffuncties voor vleermuizen vervult. Een aanvullend onderzoek naar verblijffuncties is derhalve noodzakelijk.

In Nederland komen circa 16 verschillende soorten vleermuizen voor, waarvan 7 soorten min of meer algemeen zijn en 9 soorten zeldzaam tot zeer zeldzaam. Daarnaast zijn 3 soorten uit Nederland verdwenen en 2 soorten als dwaalgast waargenomen. Vleermuissoorten stellen ieder specifieke eisen aan hun leefomgeving en verblijfsplaatsen. Zo zijn er soorten die voornamelijk voorkomen in bosgebied en soorten die een min of meer verstedelijkte omgeving prefereren. Daarnaast zijn er soorten die gedurende de dag in bomen of in gebouwen verblijven.

De NDFF rapportage uit 2020 (Natuurloket, 2020) gaf aan dat de volgende soorten zijn waargenomen op:

0-1km van de planlocatie:

- Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017),
- Laatvlieger ,
- Rosse vleermuis (BIJ12, 2017)

Op 1-5km van de planlocatie:

- Baardvleermuis: moeilijk te onderscheiden van andere soorten
- Brandts vleermuis: zeer zeldzaam,
- Franjestaart,
- Gewone grootoorvleermuis,
- Kleine dwergvleermuis (weinig over bekend),
- Ruige dwergvleermuis (vooral bomen, soms gebouwen) (BIJ12, 2017)
- en Watervleermuis (BIJ12, 2017)

Naar aanleiding van de bureaustudie is gebruik gemaakt van de kennisdocumenten van de Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse dwergvleermuis en Watervleermuis van BIJ12. Deze kennisdocumenten zijn gekoppeld aan het 'Vleermuisprotocol 2021' (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, 2020) die gebruikt is als richtlijn. In het plangebied zijn enkel de vaste rust- en verblijfsplaatsen van toepassing.

Het onderzoek is gericht op het uitsluiten of aantonen van de volgende verblijfplaatsen:

- Kraamverblijfplaatsen
- Zomerverblijfplaatsen
- Paarverblijfplaatsen

Kraamverblijfplaatsen en zomerverblijfplaatsen

Kraamverblijfplaatsen worden in het voorjaar/begin zomer gebruikt door grote groepen dragende en zogende vrouwelijke dieren. Zomerverblijfplaatsen worden gebruikt door kleinere groepen of solitaire dieren die niet actief zijn in de voortplantingscyclus. Monitoring van deze beide verblijfplaatsen kan parallel plaats vinden, echter is de periode voor kraamverblijfplaatsen korter. Er is op vleermuizen geïnventariseerd middels zicht en geluid. De visuele inspectie is uitgevoerd door de panden te observeren op in- en

uitvliegbewegingen. Tevens is gebruik gemaakt van een batdetector en opname apparatuur om soorten te kunnen onderscheiden.

Paarverblijfplaatsen

Paarverblijfplaatsen worden in het najaar gebruikt om zich in voort te planten. Mannetjes bakenen een territorium af door al vliegend of vanuit het verblijf de sociale roep te verspreiden om het territorium af te bakenen. Rond de toegang van het paarverblijfplaatsen wordt vaak door meerdere dieren op korte afstand gevlogen, ook wel zwermen genoemd. Er is op paarverblijfplaatsen geïnventariseerd middels zicht en geluid. De visuele inspectie is uitgevoerd door de panden te observeren op in- en uitvliegbewegingen. Tevens is gebruik gemaakt van een batdetector en opname apparatuur om soorten en typen roepen te kunnen onderscheiden.

4.1 Methode

In de maanden mei, juni, augustus en september 2021 hebben deskundige medewerkers van ecologisch adviesbureau Watersnip Advies meerdere veldbezoeken gebracht binnen de voorgeschreven tijdsperiodes voor bovengenoemde soorten (zie *Figuur 9: Data en tijdstippen veldbezoeken en doel veldbezoek* *Figuur 9* *Figuur 10*). Alle veldbezoeken zijn onder leiding van Andrea Grim door vier dezelfde medewerkers uitgevoerd: Andrea Grim, Daan van Braak, Jorian Eijkelboom en Melody Tromp. De resultaten van deze bezoeken zijn verwerkt tot korte veldverslagen die vervolgens zijn gebruikt als basis voor de beschrijving van de resultaten in hoofdstuk 5.

inventarisatie- ronde	dag	tijdstip	betreft
1	17-5-2021	21.00-23.00	Kraamverblijf + zomerverblijf
2	7-6-2021	21.30-23.30	Kraam- + zomerverblijf + Laatvlieger
3	14-6-2021	02.50-05.00	Kraam- + zomerverblijf + Laatvlieger
4	24-8-2021	21.50-00.15	Paarverblijf + zwermplaats
5	1-9-2021		Paarverblijf + zwermplaats

Figuur 9: Data en tijdstippen veldbezoeken en doel veldbezoek

Er is gebruik gemaakt van de volgende materialen:

- Pettersson D200 batdetector
- Roland Edirol R-05 opnamerecorder
- Herkenning van Nederlandse Vleermuissoorten aan hun Geluid (CD + boek) van de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierenbescherming
- Zaklamp

De medewerkers hebben in tweetallen op diverse locaties gepost. Daan en Melody hebben de waarnemingen in de binnentuin verricht. Jorian en Andrea hebben rond het gebouw gelopen. Zij maakten rondes door tegen elkaar in te draaien. Op deze wijze zijn op alle locaties rondom het gebouw waarnemingen gedaan. De waarnemingen zijn in het veld op een kaart of in een lijst genoteerd. Hierbij is het tijdstip van waarnemen, de frequentie, de

locatie en het gedrag, indien waarneembaar, genoteerd. Naast waarnemingen naar vleermuizen zijn ook andere ecologisch interessante bevindingen genoteerd.

De weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken waren zeer gunstig voor waarnemingen naar vleermuizen. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de omstandigheden op de verschillende dagen.

inventarisatie- ronde	dag	weersomstandigheden
1	17-5-2021	Temperatuur 11-12 grd, geen wind (<1bft), geen bewolking, geen neerslag, afgelopen dagen kil en wisselvallig weer met temperaturen overdag tussen 10 en 12 grd, 's nachts 4-6 grd.
2	7-6-2021	Temperatuur 18 grd, geen wind (<1bft), geen bewolking, geen neerslag, afgelopen dagen mooi weer met temperaturen overdag tussen 24 en 28 grd, 's nachts 14 grd.
3	14-6-2021	Temperatuur 15 grd, geen wind (<1bft), geen bewolking, nieuwe maan, afgelopen dagen mooi weer met temperaturen overdag tussen 24 en 28 grd, 's nachts 14 grd.
4	24-8-2021	Temperatuur 16-18grd, nauwelijks wind (1bft), geen bewolking, geen neerslag, overdag 20grd, bij vertrek 16grd
5	xx-9-2021	

Figuur 10: Weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken

De resultaten van het veldbezoek zijn vastgelegd in veldverslagen welke vervolgens de basis vormen voor de rapportage. Van alle geveldelen zijn foto's gemaakt om indien nodig, specifiek te kunnen aangeven op welke locatie vleermuizen het gebouw ingaan. De geveldelen zijn genummerd zodat bij de waarnemingen specifiek kon worden benoemd op welke locatie de waarneming is gedaan.

Figuur 11: Nummering binnen plangebied die wordt gebruikt om waarnemingen te lokaliseren

5 Resultaten

Alle waarnemingen zijn gerangschikt op tijd achtereenvolgens in een Excel lijst genoteerd. De waarnemingen worden in deze rapportage visueel weergegeven op kaartbeelden. Er wordt daarbij onderscheid gemaakt naar het type waarneming: alleen een geluidwaarneming of een geluid- en zichtwaarneming. Iedere vleermuissoort is met een eigen kleur weergegeven. De kaartbeelden betreffen alle waarnemingen op de gehele avond. Het is niet mogelijk het exacte aantal unieke exemplaren vleermuizen te bepalen. Veel waarnemingen zullen dezelfde exemplaren betreffen. De veldwaarnemers maken een inschatting op basis van de bevindingen over de loop van de avond hoeveel unieke exemplaren het betreft. Aanvullend op de waarnemingen naar vleermuizen zijn ook bevindingen genoteerd die ecologisch interessant zijn.

5.1 Avondbezoek 1: 7 mei 2021

Tijdens dit veldbezoek is weinig activiteit waargenomen. De eerste waarneming was om 22.02uur ter hoogte van de Eik bij 7-9. In de binnentuin vloog een Gewone dwergvleermuis rond, die regelmatig richting de gevel bij nr. 24 ging. Er was twijfel of de vleermuis hier het gebouw inging of niet. Bij volgende veldbezoeken is er extra aandacht besteed aan deze locatie. Rond het gebouw zijn alleen geluidwaarnemingen geweest. Er zijn geen waarnemingen gedaan die duiden op verblijfplaatsen van vleermuizen in het gebouw.

Figuur 12: Vleermuiswaarnemingen op 17 mei 2021

Locatie:	Ericastraat 12-16 Baarn
Datum veldonderzoek:	17-mei
Andere bijzonderheden:	afgelopen dagen kil en wisselvallig weer. Temp overdag 10-12grd, nacht 4-6
omgeving locatie	het gebouw ligt ingesloten tussen woningen. Recent... afgelopen 5-10jaar heeft aan de oost, zuid en westzijde nieuwbouw plaatsgevonden. aan de noordoostzijde staan oudere woningrijen met achterliggende tuinen ook aan de noord- en noordwestzijde staan oudere woningen. In de Bremstraat (in het noorden) staan grote bomen (eiken)
overall indruk	er was weinig activiteit in de wijk: weinig vogels en vleermuizen rond 21.00uur (bij aanvang) vloog een groepje gierzwaluwen (5stuks) over de Ericastraat, daarna zijn ze niet meer gezien. Verder enkele waarnemingen van Merel (man) over het dak vliegend thv nr 1. Kan hetzelfde exemplaar zijn geweest. In boom thv nr 10. paartje Tortelduif. thv nr. 10 ook wat zacht getsjilp van Huismus, exemplaren zijn niet waargenomen.

Figuur 13: Overige waarnemingen en bevindingen op 17 mei 2021

5.2 Avondbezoek 2 7 juni 2021

Tijdens dit veldbezoek zijn wat meer waarnemingen gedaan dan op 17 mei. De eerste waarneming was op 22.37uur in de binnentuin. In de binnentuin vloog één Gewone dwergvleermuis regelmatig rond boven de vegetatie. Er zijn geen waarnemingen gedaan van contact met de gevels. Rondom het gebouw zijn enkele, telkens korte geluidwaarnemingen gedaan. Er was goed zicht op de gevel. Tegen de lichte gevel zijn geen vliegende vleermuizen gezien. De laatste zichtwaarneming om 23.19uur was een overvliegende Gewone dwergvleermuis ter hoogte van locatie 8.

Figuur 14: Vleermuiswaarnemingen op 7 juni 2021

Locatie:	Ericastraat 12-16 Baarn
Datum veldonderzoek:	7-jun
Andere bijzonderheden:	afgelopen dagen mooi weer. Temp overdag 24-28 grd, nacht 14 grd.
omgeving locatie	zie 17 mei
overall indruk	er was weining activiteit in de wijk: weinig vogels en vleermuizen
	rond 21.30uur (bij aanvang) vloog een groepje gierzwaluwen (5stuks) aan de noordzijde, wat later ook over het wijkdeel aan de oostzijde. Daarna zijn ze niet meer gezien. Verder enkele waarnemingen van Merel (man) over het dak vliegend thv nr 1. Kan hetzelfde exemplaar zijn geweest. En 2 stuks in dakgoot en op nok van de hoekwoning aan de Dahliastrat. In boom thv nr 10. paartje Tortelduif. Geen Huismus waargenomen. Meer dan 5 struinende huiskatten aan de noord- en westzijde.

Figuur 15: Overige waarnemingen en bevindingen op 7 juni 2021

5.3 Ochtendbezoek 3 14 juni 2021

Dit veldbezoek was een ochtendbezoek om het invliegen te kunnen vaststellen. Er is in de binnentuin geen enkele waarneming gedaan van vleermuizen. Er was dus ook geen invlieglocatie. Aan de noordzijde van het gebouw, langs de tuinvegetatie van de ten noorden gelegen woningen, zijn de meeste waarnemingen gedaan. Daar zijn ook enkele zichtwaarnemingen geweest. Er is geen enkele waarneming gedaan van een invliegende vleermuis. Om 04.40uur is de laatste waarneming gedaan van een vliegende Gewone dwergvleermuis te hoogte van de vegetatie aan de noordzijde van het gebouw.

Figuur 16: Vleermuiswaarnemingen op 14 juni 2021

Locatie:	Ericastraat 12-16 Baarn
Datum veldonderzoek:	14-jun
omgeving locatie	zie 17 mei
overall indruk	in vergelijking met vorige keren, veel waarnemingen. Vooral thv '1' veel en langerdurende waarnemingen op 20-22kHz
	geen gierzwaluwen, veel merels over het dak vliegend van binnentuin naar noordoosten. Om 04.30 snel licht. Merels waren de eerste vogels die gingen zingen. Activiteit van huismussen: om 04.30 tsjilpende huismussen in binnentuin. Rond 04.45 huismussen in bomen thv 12-15. Rond 05.00 huismussen op daken van de Ericastraat ten westen van het gebouw.

Figuur 17: Overige waarnemingen en bevindingen op 14 juni 2021

5.4 Avondbezoek 4 24 augustus 2021

Dit veldbezoek was een avondbezoek om paarverblijven te kunnen vaststellen. Er is in de binnentuin een enkele waarneming gedaan van een overvliegende vleermuis. In het gebouw zijn geen vleermuizen waargenomen. Aan de noordzijde van het gebouw, ter hoogte van de tuinvegetatie van de woningen aan de Dahliastraat (13-19) en Bremstraat (32-40) zijn wederom enkele geluidswaarnemingen van een Gewone dwergvleermuis gedaan. Er is één zichtwaarneming geweest van een Gewone dwergvleermuis die uit de richting van de noordwest hoek van het gebouw (locatie 7-9) in noordoostelijke richting naar de tuinen tussen de Dahliastraat en Bremstraat vloog. In de zuidwest hoek van het gebouw (locatie 16) is in een openstootvoeg boven het bovenste raam een paarverblijfsplaats van Gewone dwergvleermuis aangetroffen. Aan de zuidzijde is geen enkele waarneming geweest. Aan de oostzijde enkele korte waarnemingen van Gewone dwergvleermuizen.

Figuur 18: Vleermuiswaarnemingen op 24 augustus 2021

Locatie:	Ericastraat 12-16 Baarn
Datum veldonderzoek:	24-aug
Begintijd:	21.50
Eindtijd:	00.15
Temperatuur:	16-18grd
Wind:	1 bft (heel rustig)
Bewolking:	geen , volle maan
Neerslag:	geen
Andere bijzonderheden:	
omgeving locatie	zie 17 mei
overall indruk	over het algemeen rustig. Alleen ter hoogte van het verblijf in de zuidwesthoek thv nr 16. continu geroep.
	geen activiteit van andere diersoorten

Figuur 19: Overige waarnemingen en bevindingen op 24 augustus 2021

Figuur 20: Locatie verblijf

5.5 Veldbezoek 5 20-21 september 2021

Figuur 21: Vleermuiswaarnemingen op 20-21 september 2021

Figuur 22: Overige waarnemingen en bevindingen op 20-21 september 2021

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Conclusie

Op 17 mei, 7 juni, 14 juni, 24 augustus en (20of21) september is het ecologisch onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd. Het veldbezoek op 14 juni betrof een ochtendbezoek gericht op het vaststellen van invlieglocaties.

Het gebouw heeft een lichte steen. Tegen deze gevels zijn vliegende vleermuizen goed zichtbaar. Er zijn diverse geluidwaarnemingen geweest. In de meeste gevallen zijn er echter géén zichtwaarnemingen geweest, ook niet langs de lichte gevels. De zichtwaarnemingen die wél hebben plaatsgevonden waren waarnemingen van:

- a) één foeragerende Gewone dwergvleermuis boven de vegetatie in de binnentuin;
- b) Gewone dwergvleermuizen vliegend of foeragerend nabij de vegetatie in de tuinen ten noorden van het kantoorgebouw (tussen Dahliastraat en Bremstraat). Dit ligt buiten het plangebied;
- c) en een enkele waarneming ten oosten en westen van het gebouw;
- d) één wegvliegend exemplaar uit een stootvoeg boven het raam aan de zuidwestgevel t.h.v. nr. 16.

Uit alle onderzoeksmomenten is gebleken dat het gebouw één paarverblijflocaatie van de Gewone dwergvleermuis heeft en de vegetatie in de binnentuin een functie heeft als foerageergebied voor Gewone dwergvleermuis. Het betreft echter geen 'essentieel foerageergebied'. In de directe omgeving van het kantoorgebouw is er voldoende alternatief foerageergebied in de vorm van o.a. (grote) bomen, struiken, tuinen, lanen en vegetatie langs watergangen.

Buiten het plangebied zijn geluidswaarnemingen gedaan van Gewone dwergvleermuis en Laatzvlieger. Naast deze soorten zijn er geen waarnemingen gedaan van andere vleermuissoorten.

Met de sloop van het kantoorgebouw zal de verbodsbepaling '*Wnb artikel 3.5 Lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen worden overtreden*'.

Door de sloop gaat 1 paarverblijf van Gewone dwergvleermuis verloren. Het verbod voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te vernielen wordt overtreden. Een ontheffing of verklaring van geen bedenkingen dient te worden aangevraagd.

Algemene Zorgplicht

Voor planten- en diersoorten geldt in het kader van de Wet Natuurbescherming de algemene zorgplicht. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen kan hebben voor flora en/of fauna, deze handelingen achterwege dient te laten of verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

Indien bomen en struiken verwijderd worden, dient dit bij voorkeur buiten het broedseizoen van vogels te gebeuren, zodat overtreding van de Wet natuurbescherming wordt voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli. De Wnb hanteert echter geen standaard periode voor het broedseizoen; van belang is of een nest bewoond is. Indien een bewoond nest wordt aangetroffen, mogen er geen werkzaamheden uitgevoerd worden die het nest verstoren.

Voor aanvang van werkzaamheden tijdens het broedseizoen dient een terzake kundige een inspectie uit te voeren ten aanzien van eventuele broedende vogels.

6.2 Aanbevelingen

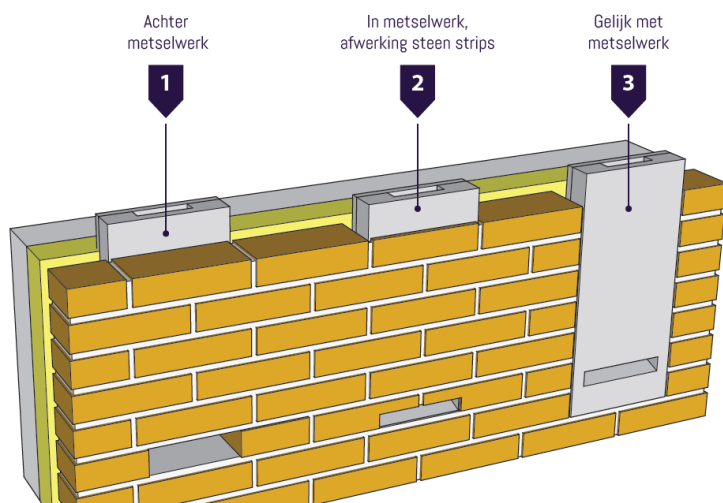
Uit de bureaustudie is gebleken dat binnen een afstand van één kilometer ook gierzwaluwen en huismussen voorkomen. Uit het verkennend ecologisch onderzoek (Welle, Oktober 2020) is gebleken dat het gebouw in het plangebied geen functies vervullen voor huismussen en gierzwaluwen. Tijdens de veldbezoeken van dit aanvullend onderzoek is dat wederom geconstateerd.

Geadviseerd wordt bij de realisatie van de nieuwe woningen óók maatregelen te treffen die een bijdrage leveren aan het behoud en herstel van biodiversiteit. In de woningen kunnen naast verblijfplaatsen voor vleermuizen ook verblijfsplaatsen voor gierzwaluwen en huismussen worden ingebouwd. Er zijn tegenwoordig vele interessante mogelijkheden voor het creëren van ruimtes voor vogels en vleermuizen op de markt. Enkele aanbieders zijn: Faunaprojecten.nl, Veldshop.nl, Vivarapro.nl. De website 'Bouwnatuurinclusief' (Bouwnatuurinclusief, 2021) toont diverse mogelijkheden.

De initiatiefnemer kan op de planlocatie van dit ecologisch onderzoek op de volgende wijze invulling geven aan de versterking van de biodiversiteit:

6.2.1 Vleermuizen

In de nieuwe woningen kunnen inbouwkasten voor vleermuizen worden geplaatst. Met name in de nabijheid van locaties waar al enige vegetatie aanwezig is of te realiseren is. Via de website vleermuiskasten.nl (typen vleermuiskasten, 2021) is een goed overzicht te verkrijgen.

Figuur 23: Mogelijkheden voor vleermuizen: inbouwkasten .

6.2.2 Gierzwaluw

Nestgelegenheden opgeschikte locaties: gebouwen met voldoende uitvalhoogte, bijvoorbeeld langs de kopgevels.

Figuur 24: Mogelijkheden voor gierzwaluwen: inbouwsteen in gevel (gierzwaluw, 2021)

6.2.3 Huismussen

Plaatsen van vogelvides onder de onderste dakpannen. Met name in de nabijheid van locaties waar huismussen (buiten het plangebied) zitten en waar al enige vegetatie aanwezig is. Voor de Huismus wordt ruimte beschikbaar gehouden onder onderste twee rijen dakpannen.

Figuur 25: Mogelijkheden voor huismussen: een vogelvide .

6.2.4 Ontwikkeling leefgebied

De initiatiefnemer kan de eigenaren van de nieuwe woningen stimuleren om de ontwikkeling van leefgebied een impuls te geven. Bewoners kunnen gestimuleerd worden de vergroening van de tuinen, gevels en buitenruimte op te pakken.

8 Bronnen

- (2021, 07 14). Opgehaald van Bouwnatuurinclusief: <https://www.bouwnatuurinclusief.nl/>
- BIJ12. (2017). *Gewone dwergvleermuis, Pipistrellus pipistrellus, Kennisdocument versie 1.0*. Utrecht: BIJ12.
- BIJ12. (2017). *Rosse vleermuis, Nyctalus noctula, Kennisdocument, versie 1.0*. Opgehaald van www.bij12.nl: <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-016-Kennisdocument-Rosse-vleermuis-1.0.pdf>
- BIJ12. (2017). *Ruige dwergvleermuis, Pipistrellus nathusii, Kennisdocument, versie 1.0*. Utrecht: BIJ12.
- BIJ12. (2017). *Watervleermuis, Myotis daubentonii, Kennisdocument, versie 1.0*. Utrecht: BIJ12. Opgehaald van www.bij12.nl: <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-020-Kennisdocument-Watervleermuis-1.0.pdf>
- gierzwaluw*. (2021, 07 14). Opgehaald van checklist groen bouwen: <https://www.checklistgroenbouwen.nl/>
- Heidi van der Welle, J. v. (Oktober 2020). *Verkennd Ecologisch Onderzoek Ericastraat 12-16 Baarn, rapport 20A087*. Bodegraven-Reeuwijk: Watersnip Advies.
- Kapteyn K. (1995). *Vleermuizen in het landschap*.
- Ministerie van Landbouw, N. e. (2021, 07 14). *wetten*. Opgehaald van [minInv](http://minInv.nederlandsesoorten.nl/wetten): <https://minInv.nederlandsesoorten.nl/wetten>
- Natuurloket, N. . (2020, 09 30). © *NDFF- quickscanhulp.nl Ericastraat 12-16 Baarn, 20A087*. Het Natuurloket. Opgehaald van ndff.nl: <https://www.ndff.nl/>
- Stroomschema soortbescherming*. (2021, 07 14). Opgehaald van regelink.nl: <https://regelink.nl/wordpress/wp-content/uploads/2017/02/Stroomschema-soortbescherming.pdf>
- Top25NL*. (2021, 07 14). Opgehaald van verspreidingsatlas: <https://www.verspreidingsatlas.nl/biodiversiteit/veldkaart.aspx>
- typen vleermuiskasten*. (2021, 07 04). Opgehaald van vleermuiskasten: <https://vleermuiskasten.nl/node/45>
- Utrecht, P. (2021, 07 04). *ruimtelijkeplannen.provincie-utrecht*. Opgehaald van https://ruimtelijkeplannen.provincie-utrecht.nl/NL.IMRO.9926.SV1612PRS-VA01?s=SANMmAIEAXIMqkeEREeSD-D_wP0beAAD
- Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming. (sd). *Herkenning van Nederlandse vleermuissoorten aan hun geluid*. 2001.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Z. (2020). *Vleermuisprotocol 2021*. Nijmegen: Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging.
- Welle, H. v. (Oktober 2020). *20A087 Verkennd Ecologisch Onderzoek Ericastraat 12-16 Baarn*. Bodegraven - Reeuwijk: Watersnip.
- Wet natuurbescherming*. (2015, 12 16). Opgehaald van wetten.overheid.nl: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2019-01-01>
- Zaken, M. v. (2016 december). *Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, versie 1.3*. Den Haag: Ministerie van Economische zaken .

Watersnip Advies

Advies voor ecologie, landschap, water en recreatie

Watersnip v.o.f.

's-Gravenbroekseweg 154

2811 GK Reeuwijk

KvK 76653862

+ 31 (0)182-395460

www.watersnipadvies.info

advies@watersnip.info

